

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 19. juni 2024

Sak 2024/487 – Kultur For Folket - org.nr. 913 211 820 – klage over avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Shabneet K. Bains og Elisabet Ekberg

Sakens bakgrunn

- (1) Kultur For Folket (heretter «foreningen» eller «klager») søkte 1. september 2023 om merverdiavgiftskompensasjon etter forenklet modell. Søknadsbeløpet var på 379 003 kroner.
- (2) Lotteritilsynet avslo søknaden 20. desember 2023, med den begrunnelse at foreningen ikke oppfyller kravet om at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for, jf. forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften) § 5 femte ledd. Tilsynet viser til at den frivillige innsatsen utgjør 0,5-1 årsverk, og at organisasjonen har hatt driftsinntekter på over 10 millioner kroner og kostnader på nær 6 millioner kroner i 2022. Videre viser tilsynet til at foreningen kjøper forestillinger og tjenester. Tilsynet anser den frivillige innsatsen som en beskjedent del av den totale virksomheten. Tilsynet stiller også spørsmål ved om foreningen er lukket, hvor dette ikke er naturlig opp mot foreningens formål og virksomhet, jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav c. Tilsynet viser i denne sammenheng til foreningens vedtekter § 4 hvor det står at alle som har skrevet under på en prosjektskuespilleravtale har medlemskap i foreningen. Foreningens formål er å organisere kultur- og musikkarrangement, workshops, teateraktivitet og undervisning for et nordisk publikum. Tilsynet legger til grunn at det å stille krav om en skuespilleravtale for å bli medlem ikke er naturlig opp mot foreningens formål og virksomhet.
- (3) Klager påklaget vedtaket 8. januar 2024. Klager anfører at foreningens frivillige innsats er mer omfattende enn det tilsynet har lagt til grunn, og korrigerer antallet frivillige årsverk til 3-4. Klager viser til at det ikke er relevant for vurderingen av den frivillige aktiviteten at foreningen har hatt inntekter og innleide tjenester. Det vises videre til at 90 prosent av det sentrale og operative arbeidet siden 2014 har vært frivillig innsats. Klager viser også til at det er en misforståelse at det kreves skuespilleravtale for å bli medlem av foreningen. Foreningen anfører at alle kan bli medlemmer, og at foreningens vedtekter § 4 har blitt avvirket som følge av vedtakelsen av nye vedtekter i 2022. De tidligere vedtektene krevde uansett bare at man måtte være medlem i foreningen for å delta på skuespillerkurs. Klager bemerker at det å stille krav om medlemskap for å delta på

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

aktiviteter er en praksis som alle andre foreninger og idrettslag har. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

- (4) Lotteritilsynet etterspurte ytterligere informasjon fra klager 28. februar 2024. Tilsynet ønsker en nærmere redegjørelse for hva den frivillige innsatsen faktisk består i og hvordan foreningen kommer frem til omfanget av den. Tilsynet viser også til at klager har opplyst om at forenings vedtekter § 4 om medlemskap ikke gjelder lenger. Tilsynet ønsker derfor å få tilsendt oppdaterte vedtekter for foreningen. Videre forventer tilsynet at de oppdaterte vedtektene sier noe om hvem som kan være medlemmer og hvilke rettigheter og eventuelle plikter som følger av et medlemskap i foreningen.
- (5) Klager innga ytterligere merknader 9. mars 2024, som blant annet viste en mer detaljert oversikt over den frivillige innsatsen lagt ned i foreningen. Klager forklarer videre at de oppdaterte vedtektene følger av protokollen for det ekstraordinære årsmøtet 8. mars 2022, som var vedlagt klagen.
- (6) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 2. april 2024 til Lotterinemnda for behandling. Tilsynet legger i innstillingen til grunn at foreningens gjeldende vedtekter nå *kun* er den nye formålsparagrafen vedtatt i 2022. Tilsynet forstår det dermed slik at regler om medlemskap med rettigheter og plikter, styresammensetning og demokratiske prinsipper ikke lenger er nedfelt i vedtektene. I mangel på vedtekter som regulerer hvordan foreningen skal styres, konkluderer tilsynet med at foreningen ikke er demokratisk, og foreningen kan da ikke få merverdiavgiftskompensasjon, jf. forskriften § 3 første ledd bokstav a. Tilsynet legger videre til grunn at det ikke er nødvendig å vurdere nærmere om kravet til frivillig innsats er oppfylt, så lenge tilsynet mener at foreningen ikke er demokratisk.
- (7) Klager sendte inn en kommentar til innstillingen 15. april 2024. Klager anfører at Lotteritilsynet har lagt til grunn at foreningen er ikke-demokratisk uten bevis og at dette kun er basert på en antagelse. Klager viser til at det er riktig at foreningen ikke har oppdatert charteret eller vedtatt nye vedtekter, men realitetene er at foreningen har fulgt generelle prinsipper for frivilligheten og har basert seg på stemmerett for medlemmer, valg og representasjon.
- (8) Klager sendte inn ytterligere informasjon 1. mai 2024. Klager viser til protokollen fra årsmøtet 22. april 2023. Protokollen skal, ifølge klager, vise at årsmøtet er gjennomført på demokratisk vis. Dette underbygger at foreningen opererer med åpen deltagelse og innkalling, samt at foreningen har flere styremedlemmer.
- (9) Lotterinemnda etterspurte ytterligere informasjon fra klager 3. mai 2024. Nemnda ba om å få tilsendt klagers gjeldende vedtekter, fordi det ikke fremgikk klart av Lotteritilsynets innstilling om klagers vedtekter nå *kun* er formålsparagrafen, eller om de øvrige vedtektene fra 2014 fortsatt gjelder.
- (10) Klager besvarte forespørselen fra Lotterinemnda 13. mai 2024. Klager bekrefter at endringen i 2022 kun var knyttet til formålet, og ikke vedtektene. Klager viser også til kravet om signering av prosjektskuespilleravtale ikke skiller seg fra andre idrettslag som krever en treningsavgift. I denne sammenheng viser klager til at teaterkurset krever at medlemmene forplikter seg til en viss tilstedeværelse. Derfor har klager krevd at medlemmene betaler en kontingent og forplikter seg til å delta på teaterkurset.

- (11) Lotterinemnda ba Lotteritilsynet om å kommentere klagers svar 13. mai 2024. Tilsynet innga kommentar til klagers svar 14. mai 2024. Tilsynet forstår det slik at klagers vedtekter fra 2014 fortsatt gjelder, men at dette står i motstrid med det som fremkommer av klagen 8. januar 2024. I klagen ble det hevdet at alle kunne bli medlemmer av foreningen, og at foreningens vedtekter § 4 om krav til prosjektskuespilleravtale var avvirket. Tilsynet legger til grunn at kravet om skuespilleravtale for å kunne bli medlem ikke er naturlig opp mot foreningens formål. Organisasjonen er dermed lukket, jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav c.

Det rettslige grunnlaget

- (12) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).
- (13) Formålet med kompensasjonsordningen er å fremme frivillig aktivitet, og ordningen skal kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester, jf. forskriften § 1.
- (14) Forskriften § 5 oppstiller generelle vilkår for merverdiavgiftskompensasjon etter ordningen, og i femte ledd fastsettes følgende vilkår om frivillig innsats hos organisasjonen:

«Enkeltstående søkere, underledd og aksjeselskap må kunne dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for. Gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver likestilles når det gjelder kravet til frivillig innsats. Gratis styreinnsats tilfredsstiller ikke kravet til frivillig innsats alene. Det må ikke være for tett knytning mellom kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats og gjenytelser.»

- (15) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (16) Kultur For Folkets klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 20. desember 2023 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2022. Klager søkte om 379 003 kroner etter forenklet modell.
- (17) Lotteritilsynets avslag 20. desember 2023 var blant annet begrunnet med at klager ikke oppfyller forskriftens krav om at frivillig innsats må være en viktig del av virksomheten.
- (18) Spørsmålet for Lotterinemnda er om klager kan dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for, jf. forskriften § 5 femte ledd.
- (19) Det følger av langvarig forvaltningspraksis at kravet om at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten må forstås slik at den frivillige innsatsen må være omfattende og utgjøre hovedaktiviteten i virksomheten. Ved vurderingen av hva som utgjør frivillig innsats er det blant annet relevant å se på forholdet mellom lønnet og ulønnet arbeid. Som frivillig innsats likestilles gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver, jf. forskriften § 5 femte ledd andre punktum. For at kontingent, gaver eller gratis

arbeidsinnsats skal regnes som frivillig innsats må det ikke være for tett knytning til gjenytelser, jf. § 5 femte ledd siste punktum.

- (20) Lotterinemnda bemerker at kravene til frivillig innsats vil kunne variere avhengig av organisasjonens omfang, formål og type aktivitet. Organisasjoner med høye driftsinntekter og driftskostnader må kunne dokumentere en stor mengde frivillig innsats.
- (21) I henhold til klagers årsregnskap av 2022 hadde klager 10 458 501 kroner i driftsinntekter, hvorav 9 841 248 kroner var salgsinntekter, og 6 908 759 kroner i driftsutgifter. Foreningen hadde et årsresultat på 3 518 769 kroner. Det fremgår videre av årsregnskapet at foreningen utbetalte 211 766 kroner i lønninger, og at foreningen sysselsatte 0,33 årsverk i 2022.
- (22) Lotterinemnda vil her bemerke at foreningen drives med store kostnadsposter, og med en betydelig salgsinntekt. Virksomhetens størrelse er et moment som taler for at det frivillige arbeidet i foreningen må være betydelig for at det skal kunne ytes kompensasjon.
- (23) Klager anfører at foreningen har rundt 3-4 årsverk i ikke-betalt, frivillig arbeid. Klager viser i sine merknader 9. mars 2024 til en oversikt over omfanget av det frivillige arbeidet, og bemerker at daglig leder i foreningen har fått betalt for en halv stilling. En annen person har også fått noe betalt for sitt arbeid. Klager anfører ellers at virksomheten i hovedsak er drevet av frivillig arbeid.
- (24) Foreningens lønnskostnader er relativt lave i forhold til virksomhetens øvrige utgifter. Foreningen har kun sysselsatt 0,33 årsverk i betalt arbeid i 2022, i motsetning til 3-4 årsverk i frivillig arbeid. Foreningen har imidlertid høye salgsinntekter, og foreningen har kjøpt tjenester av ArtForm og Alessia Media som ifølge årsmeldingen for 2022 gjaldt kostnadene for året 2022. Foreningen har hatt utgifter til logistikk, kjøp av forestillinger og tjenester til omtrent 6,9 millioner kroner, hvilket gav et overskudd på rundt 3,5 millioner kroner. Det fremgår videre av protokollen for årsmøte 2023 at turneen ble organisert i samarbeid med det spanske selskapet ArtForm Productions, og at samarbeidet har vist seg å være utfordrende og at foreningen har avsluttet alt samarbeid med dette selskapet, på grunn av ubetalte fordringer.
- (25) Store deler av utgiftene til foreningen dreier seg om betalinger for profesjonelle aktører knyttet til ballettforestillinger. Lotterinemnda viser til årsmeldingen for 2022 hvor det står at foreningen vurderer å sette ut «rene kommersielle tiltak til underleverandører for å bedre kunne håndtere risiko». Nemnda mener at dette taler for at foreningen i stor grad benytter seg av underleverandører, og at dette svekker foreningens frivillige karakter. Nemnda mener at virksomheten som en helhet har et kommersielt og profesjonelt preg, og at dette taler mot at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten.
- (26) Klager viser videre til at de som har bidratt med frivillig arbeid har fått gratisbilletter til noen forestillinger i Oslo-området. Lotterinemnda finner ikke grunn til å legge vekt på disse gjenytelsene i vurderingen av om frivillig innsats er en viktig del av virksomheten. Nemnda mener at det er naturlig at frivillige medarbeidere i noen sammenhenger kan få gratisbilletter til forestillinger som medarbeiderne er med på å arrangere.
- (27) Lotterinemnda legger i sin vurdering stor vekt på at foreningen driver en kommersiell og profesjonell virksomhet, med høye salgsinntekter og store utgiftsposter. Foreningen har

riktignok 3-4 årsverk med frivillig arbeid, men nemnda konkluderer likevel med at dette ikke er tilstrekkelig for en virksomhet av denne størrelsen.

- (28) Lotterinemnda legger til grunn at foreningen ikke har klart å dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for, jf. forskriften § 5 femte ledd første punktum.
- (29) Lotterinemnda har avgjort saken med hjemmel i forskriften § 5 femte ledd. Det er derfor ikke nødvendig for nemnda å ta stilling til om foreningen er demokratisk eller om den er lukket, jf. forskriften § 3 første ledd bokstav a og tredje ledd bokstav c.

Konklusjon

- (30) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur